

פסוקי דזמרה - Lesson Ten

וְנִסְבַּחְךָ וְנִרְוַמְסְךָ וְנִגְדַלְךָ וְנִמְלִיכְךָ וְנִזְכִּיר אֶת כְּסֶדְךָ כְּלָבְנוּ אֱלֹהֵינוּ
יְחִיד חַי הָעוֹלָמִים מְלֶכֶּךָ מְשַׁבַּח וּמְפֹאֶר עַד עַד שְׂסָדְךָ הַגָּדוֹל בְּרוּךְ
אַתָּה יי מֶלֶךְ מְהֻלָּל בְּתוֹשָׁפָחוֹת:
יהי כְּבוֹד יי לְעוֹלָם יִשְׁבַּח יי בְּבִעֲשֵׁי יְהִי שֵׁם יי כְּבוֹדְךָ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם: מְסֻרַּח שְׂסָד עַד כְּבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יי: רַם
עַל כָּלנוּס יי עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יי שְׂסָד לְעוֹלָם יי וְכֶרֶךְ לְדוֹר וָדוֹר:
יי בְּשָׁמַיִם הַכִּין כְּסָאוֹ וּכְלֻכּוֹתָו בְּכָל מְסֻלָּה: יִשְׁכַּחוּ הַשָּׁמַיִם וְהַגָּל
הָאָרֶץ וְיִאֲמְרוּ בְּנוֹס יי מֶלֶךְ יי מֶלֶךְ יי יִמְלִיךְ לְעוֹלָם וָעַד: יי
מֶלֶךְ עוֹלָם וָעַד אֲבָדוֹ נוֹס מְאָרְצוֹ: יי הַפִּיר עֲצַת נוֹס הַנִּיא כַּחֲשָׁבוֹת
עַמִּים: עוֹנֵי עֲצָה וְתוֹפָר דְּבָרוֹ דְּבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עֲכָנוּ אֶל רְכוֹת
בַּחֲשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ וְעֲצַת יי הִיא תָקוּם עֲצַת יי לְעוֹלָם תִּעֲבֹד
מַחֲשָׁבוֹת לָכֵן לְדוֹר וָדוֹר: כִּי הוּא אֲבָר וְיְהִי הוּא עֲוֹת וְיַעֲבֹד: כִּי בַחֲדָר
יי כִּי צִיּוֹן אָוָה לְמוֹשָׁב לּוֹ: כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יִשְׂרָאֵל לְסֻגְלָתוֹ: כִּי בּוֹ
יִשְׁמַח לָבְנוּ כִּי בְשֵׁם קִדְשׁוֹ בְּשַׁחֲנוֹ: כִּי לֹא יִסּוֹס יי עִמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא
יַעֲזוֹב: וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְכָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעֲדִיר
כָּל חֲמָתוֹ: אֲשֶׁר יִתְּמִי מִיִּדְּךָ הַהוֹלֵכִים בְּתוֹרַת יי: אֲשֶׁר יִיטְבִי כִּי הֶךָ
עוֹד יְהִלְלוּךָ סֻלָּה: אֲשֶׁר יִהְיֶה הָעַם שְׂפָכָה לּוֹ אֲשֶׁר יִהְיֶה שֵׁם יי אֱלֹהֵינוּ:

Questions Presented:

1. Why did they not recite מזמור לתורה as part of פסוקי דזמרה on weekdays?
2. Why do they include three פסוקים that begin with the word: אשרי?

מזמור לתורה

Source 1

ספר שבולי הלקט ענין שבת סימן עו—מזמור לתורה יש מקומות שאומרים אותו בחול ולא בשבת ומצאתי טעם למנהגם בשם רבינו שלמה זצ"ל לפי שאין קרבן יחיד קרב בשבת ותורה קרבן יחיד היא והיא יכולה ליקרב בכל יום חוץ מן השבת. ובמקומנו מנהג לאומרו בשבת ולא בחול וכתב אחי ר' בנימין נר"ו הטעם לפי מנהגינו לפי שהשבת היא יום הודאה ובלשון הזה פתח אדם הראשון מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה' והלשון הזה משמע לשעבר ומשמע לעתיד לשעבר שאנו נותנים הודאה ושבתה למקום שהנחילנו יום הודאה כזה ולעתיד כדאיתא באגדה ר' פנחס ור' לוי ור' יוחנן בשם ר' מנחם דגליא לעתיד לבוא כל הקרבנות בטלין וקרבן תודה אינו בטל כל התפלות עתידות ליבטל ותפלת הודאה אינה בטילה וכן דוד הוא אומר עלי אלהים נדריך אשלם תודות לך תודה לא נאמר אלא תודות ההודאה וקרבן תודה ובשבת היא יום מנוחה דוגמא לעתיד לבא.

What We Can Learn About Tefila From The Machzor Roma

Translation: There are places that recite the chapter of Tehillim that begins with the words: Mizmor L'Soda, on each weekday but not on Shabbos. I found that they base their practice on what Rashi wrote: no sacrifices of an individual were allowed to be offered on Shabbos in the Beis Hamikdash. The offering of thanks was deemed to be an individual sacrifice which could be offered on any weekday but not on Shabbos. In our community, it is our practice to recite the chapter of Tehillim that begins with the words: Mizmor L'Soda on Shabbos and not on weekdays. My brother R. Benjamin provided the following as the basis for that practice: Shabbos is a day of thanksgiving. Shabbos is considered a day of thanksgiving in line what Adom Ha'Rishon said in composing Tehillim chapter 92: Mizmor Shir L'Yom Ha'Shabbos. Tov L'Hodos Lashem, it is a good practice to acknowledge G-d. That wording can be interpreted as requiring that on Shabbos we should thank G-d for what has happened in the past and for what will occur in the future. Concerning the past we thank G-d for having given us such a day on which we can acknowledge G-d and concerning the future we learned in an Aggadah that R. Pinchas, R. Levy and R. Yochanon in the name of R. Menachem of Galia said: in the future all sacrifices will be discontinued but the offering of thanks will not be discontinued. In the future all prayers will be unnecessary but a prayer of thanks will still be required. So too King David said: I commit to fulfill whatever vows I have pronounced to bring sacrifices to You, G-d and any vows to bring thanksgiving sacrifices. In the verse, King David does not use the singular for thanksgiving but the plural. He meant to say thanksgiving and the sacrifices of thanksgiving. It is appropriate to express thanks on Shabbos because as a day of rest, Shabbos provides us a sample of what we will enjoy in the Next World.

ידי כבוד

Source 2

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק יח-הלכה א-אבל צריכין לומר אחר יהי כבוד, ה' מלך, ומזמור שירו לה', מדברי סופרים, ואחריו הודו לה' קראו בשמו, וששת המזמורים של כל יום; ואמר ר' יוסי יהא חלקי עם המתפללים בכל יום ששת המזמורים הללו. אמרו, למה הזכיר דוד במזמור הודו לה' קראו בשמו, כהנים ליום וישראלים (נוסח אחר: אברהם, יצחק ויעקב), להיות אומרים אותו בכל יום.

Translation: But it is necessary to recite every day after Yihei Kavod, Hashem Melech, Mizmor Shiru Lashem based on a Rabbinic tradition, then, Hodu Lashem Kiru Bishmo and then the six chapters of Tehillim of each day. R. Yossi said: may my lot be with those who recite these six chapters of Tehillim each day. It was said: why did King David mention in the chapter of Tehillim that begins: Hodu Lashem Kiru Bishmo all three types of Jews; Kohanim, Leviim and Yisraelim (another version: Avrohom, Yitzchok and Yaakov)? So that this chapter of Tehillim would be said every day.

הלל יומי

יהי כבוד ה' לעולם, ישמח ה' במעשיו.
יהי שם ה' מברך, מעתה ועד עולם.
ממזרח שמש עד מבוא, מהלל שם ה'.
רם על כל גוים ה', על השמים כבודו.

הלל המצרי

הללויה, הללו עבדי ה', הללו את שם ה'.
יהי שם ה' מברך, מעתה ועד עולם.
ממזרח שמש עד מבוא, מהלל שם ה'.
רם על כל גוים ה', על השמים כבודו.

What We Can Learn About Tefila From The Machzor Roma

Source 3

סידור צלותא דאברהם – עמק ברכה – שהקדים לפניהם (הלל יומי) פסוק יהי כבוד שהוא כעין התחלה ורשות להשבחות הבאים כי כך רצונו ית"ש שהוא שמה במעשיו וזהו כבודו שנאמר לפניו שירות ותשבחות ונזכיר מעשיו המופלאים.

Translation: The placement of the verse of Yehei Kavod was meant to serve as an introduction to Hallel Yomi. It is the means by which we seek permission to recite verses of song and praise. The verse of Yehie Kavod expresses G-d's desire that his creations heap praise upon Him. By reciting verses of song and praise and referring to G-d's great accomplishments, we honor G-d.

ונתנו לומר בתחילת התהלה אשר יושבי ביתך לפי כה: כשניט חסידים הראשונים היו כוהן
שעה אחת וסתפללן ופיהו אשר יושבי ביתך השוהין בביה"ח כבודת כבוד בקרב בשם רבי
זל - עוד הסימו אשר העם שבנה לו אשר העסו - כתב רבי בנימין שד"ח פ"ק פ"ק אשר
בבב"ד פ"ק פ"ק אשר העסו - כתב רבי בנימין שד"ח פ"ק פ"ק אשר
האנו נברך יהוה בשם רש"י זל לפי שסתהלה לדוד עד סוף הספר הלל ויהי שם פרקא וסוף
פרקא חזן סתהלה לדוד לפיכך תקנו לומר ואנחנו נברך שיהיה גם בזה הללוה ולא יכעו בו

תהלה
לדוד ארזם אלהי הכול ואברהם שכתב לעולם
ועד: בכל יום אברהם ואברהם שכתב לעולם ועד:

Translation: It became the practice to recite the verse: Ashrei Yoshevi Bei'Secha, happy are those who sit in Your house, as an introduction to Tehillim Chapter 145, to recall the acts of the early righteous Jews who would spend an hour in synagogue preparing to pray. The verse is interpreted to mean happy are those who sit in Your house as in the verse: and they sat in holiness-that is the explanation of Rashi. They also added a second verse that begins with the word: Ashrei Ha'Om Sh'Kocha Lo. R. Binyamin wrote that we recite the word Ashrei three times because of the rule that those who are careful, recite chapter 145 of Tehillim three times a day. After reaching the end of Chapter 145 of Tehillim, we add a line of V'Anachnu Nivarech, etc. because every subsequent chapter of Tehillim begins and ends with the word: Hallelu'ka. In order that people would not become confused in reciting this series of chapters, they end Chapter 145 with the word: Hallelu'ka, as well.

Source 4

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ד' ע"ב - אמר רבי אלעזר אמר רבי אבינא: כל האומר תהלה לדוד בכל יום שלש פעמים - מובטח לו שהוא בן העולם הבא. מאי טעמא? אילימא משום דאיתא באל"ף ב"ת - נימא אשרי תמימי דרך דאיתא בתמניא אפי"ן! אלא משום דאית ביה פותח את ידך - נימא הלל הגדול דכתיב ביה: נתן לחם לכל בשר! - אלא: משום דאית ביה תרתי. אמר רבי יוחנן: מפני מה לא נאמר נו"ן באשרי? - מפני שיש בה מפתח של שונאי ישראל, דכתיב: נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. במערבא מתרצי לה הכי: נפלה ולא תוסיף לנפול עוד, קום בתולת ישראל. אמר רב נחמן בר יצחק: אפילו הכי חזר דוד וסמכן ברוח הקדש, שנאמר סומך ה' לכל הנפלים.

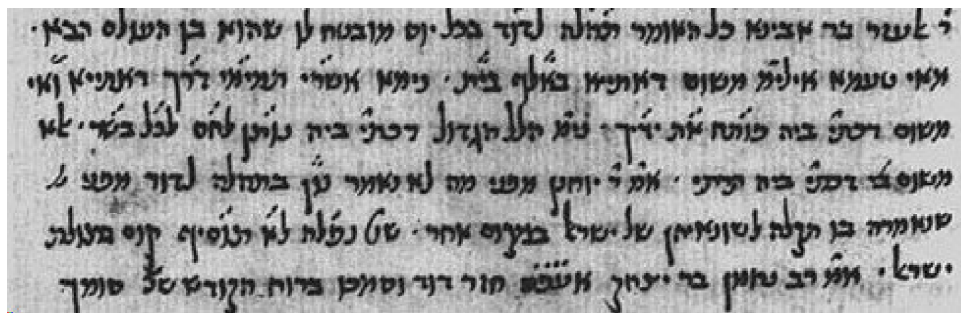
What We Can Learn About Tefila From The Machzor Roma

Translation: R. Eleazar b. Abina says: Whoever recites Psalm 145, Praise of David, three times daily, is sure to inherit the world to come. What is the reason? Is it because it has an alphabetical arrangement? Then let him recite, Psalm 119, Happy are they that are upright in the way, which has an eightfold alphabetical arrangement. No, it is because it contains the verse, You open Your hand and satisfy every living thing with favour? If that be the case, then let him recite the Great Hallel, Psalm 136, where it is written: Who gives food to all flesh! Rather, the reason is because it contains both. R. Johanan says: Why is there no nun in Ashrei? Because the verse that describes the fall of Israel's enemies begins with a Nun. For it is written Amos 5,2): Fallen is the virgin of Israel, she shall no more rise. (In the West this verse is thus interpreted: She is fallen, but she shall no more fall. Rise, O virgin of Israel). R. Nahman b. Isaac says: Even so, David refers to it by inspiration and promises them an uplifting. For it is written: The Lord upholds all that fall.

Source 5

Paris, Bibliotheque Nationale , Heb. 671¹

Source 6

Hebrew Wikipedia-Ashrei

בתרגום השבעים מופיע פסוק באות נ', ונוסחו (בתרגום מיוונית): "נאמן ה' בדבריו וחסיד בכל מעשיו". עם השיפת מגילות קומראן התגלה באחת המגילות פסוק זה בעברית, ושם נכתב "נאמן א-לוהים בדבריו וחסיד בכל מעשיו". פרופ' דוד פלוסר שיער כי רגליים לדבר שאין זה הפסוק המקורי (שנשמט מאוחר יותר) כי אם תוספת שבאה להשלים את האלפבית, וזאת משום שבשונה מכלל המזמור שבו משתמשים בשם המפורש "י-ה-ו-ה", פסוק זה עושה שימוש בשם "א-לוהים" דווקא.

Translation: In the Septugiant, a verse that begins with the letter "Nun" appears in Psalm 145. Its wording is as follows: G-d is trustworthy in His ways and is righteous in all that He does. Thanks to the availability of the Dead Sea scrolls, a Hebrew version of that verse was revealed and it is written; Ne'Eman . . . Professor David Flusser suggested that the verse was not part of the original composition but was added so that all letters of the Hebrew alphabet would be represented in the Chapter of Tehillim. He pointed to the fact that in the Psalm G-d's ineffable name appears while in this verse G-d's name of Elokim was included.

---

1. To access handwritten manuscripts of the תלמוד בבלי, visit here: <http://jnul.huji.ac.il/dl/talmud/intro>.

הללויה
הללו אל בְּקִרְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקְעַת עֲוֵה הַלְלוּהוּ בְּנִבְרוֹתָיו הַלְלוּהוּ בְּרֹב גְּדֻלּוֹ
הַלְלוּהוּ בְּתִקְעַת שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֶבֶל וּבְקוֹר הַלְלוּהוּ בְּתוֹף וּבְהוֹל הַלְלוּהוּ
בְּמִנִּים וּבְעֻזָּב הַלְלוּהוּ בְּעֻלְיָהוּ תְּרוּעָה: כֹּל הַנִּשְׁכָּה תְּהַלֵּל יְיָ הַלְלוּיָהּ:
ברוך
"לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יְסֻלֵּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: וְיִבְרַךְ הוֹד אֶת יְיָ לְעֵינֵינוּ
כָּל הַקָּהֵל וְיִאֲמַר דּוֹד בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם
לָךְ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד בִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֶרֶץ לָךְ יְיָ הַמְּכַלְכֶּרֶה
וְהַמְּתַנַּסֵּא לְכָל לְרֹאשׁוֹ וְהַעוֹשֵׁר וְהַקְּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ
לְגַדֵּל וּלְחַנּוּק לְכָל וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנֵחֵנוּ לָךְ וּבְהַלְלִים לְשֵׁם תְּפָאֶרְתְּךָ וְיִבְרַכּוּ שֵׁם
קְבוֹדְךָ וּבְרוּכֶם עַל כָּל בְּרָכָה וְתִהְיֶה אַתָּה הוּא יְיָ לְבָרְךָ אַתָּה עֲשִׂיתָ אֶת הַשְּׂבָיִם שְׂבִי
הַשְּׂבָיִם וְכָל צִבְאֵם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהֶם יִסֹּס וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה בְּחִיָּה אֶת כָּלם וְצִבְאֵם
הַשְּׂבָיִם לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים:
ובני
יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּבְשׂוּת בְּתוֹךְ הַיָּם וְהַיָּם לָהֶם חוֹבָה מִיָּמִינָם וּמִשְׂבָּאֵלָם:
וַיִּשְׁעַ יְיָ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת כְּצָרֵם
מִתַּעַל שְׂפַת הַיָּם: וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַגְּדֻלָּה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּכִצְרֵם וַיֵּרָא הָעָם
אֶת יְיָ וַיֵּאֱמִינוּ בּוֹ וּבִמְשָׁה עֲבָדוֹ:

פְּעֻלָּתְךָ מְקֻדָּשׁ
"כֹּזְנֵי יָדְךָ: יְיָ יִסְלֹךְ לְעוֹלָם וְעַד: כֹּל יְיָ הַמְּלֻכָּה וְכֹזֵל בְּנוֹיָם וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשִׁפּוֹם אֶת
הָרָע וְעָשׂוֹ וְהִתֵּה לְיְיָ הַמְּלֻכָּה: וְכָתוּב וְהָיָה יְיָ לְכֹל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיָה יְיָ
אֶחָד וְשִׁכּוֹ אֶחָד:

יעידון
עֵידוֹן כָּלם כְּאֶחָד יְיָ אֶחָד וְשִׁכּוֹ אֶחָד: שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם גְּדֻלּוֹת שְׂבִי לָךְ
לְכָל מִבֵּין יְסוֹדֵם יִסְפְּרוּ וְגִלְּךָ: וּבְהֵם יִכִּירוּ בִּי הַכֹּל סֶלָה:
וְאַתָּה הָאֵל הַקִּיּוֹמֶר:
לְבָבוֹת בְּחֻשְׁבָּם עוֹלָם בְּנוֹי: יִבְצְאוּ כָל יֵשׁ בְּלִתְךָ שְׁנוֹי: בְּמִסְפַּר כִּכְפָּךְ הַכֹּל בְּנוֹי
כָּלם גִּתְנוּ מְרוֹעָה אֶחָד:
עֵידוֹן יִגִּיחוּ כָלם כְּאֶחָד:

מִרְאשׁוֹ עַד סוֹף יֵשׁ לָךְ סִימָן: מִיִּרְחוֹ וּמִצְרַב צִפּוֹן וְתִימָן: שְׁחֻק וְתִבְלָה עַד גִּאֲמָן
מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד:
הַכֹּל מִסְפָּר גְּבוּרָה וְכוּ': אַתָּה תַעֲמֹד וְהֵם יִאֲבְדוּ אֶבְדוּ:
מִרְאשׁוֹ עַד סוֹף הֵלֵא אֶבְדוּ:
עֵידוֹן יִגִּיחוּ
לְכֹן כָּל יִצִּיר לָךְ יִתֵּן קְבוֹרָה:
עֵידוֹן יִגִּיחוּ

ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל ייאלהינו יי אחד:

ידה
חֲסִדְךָ יְיָ עָלֵינוּ בְּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: מְלָכוּתְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלָכוֹת
כָּל עוֹלָמִים וּמִסְּשִׁלְתְּךָ מְלָכְנוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר: שְׁאֵתָה הוּא
אֲדִיר בְּקִדּוּשָׁה וְלָךְ גִּאֲה הַמְּלֻכָּה הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ:

Translation: Will testify and declare in unison: The Lord is one and His name is one. 32 paths comprise Your way. All those who understand their secret will speak of Your greatness. They will recognize that all belong to You and that You are the only G-d. (Refrain: will testify and declare . . .)

When hearts consider the built world, they will discover that all that exists around You is changeable except for You. Everything is counted in weight and in number but all can be traced back to one shepherd; (Refrain: will testify and declare . . .)

What We Can Learn About Tefila From The Machzor Roma

From the beginning to the end You have left Your mark. North and West, East and South, heaven and earth are true witnesses; one on one side and the other on the other side (Refrain: will testify and declare . . .)

All were endowed from You. You will continue to exist after they perish. Therefore will every creature bestow upon You honor because from the beginning to the end, are You not the one Father. (Refrain: will testify and declare . . .)

Source 7

**שאל את הרב – תשובות מפי הרב הגאון בן ציון מוצפי שליט"א
כבוד הרב שליט"א . מה הם ל"ב נתיבות חכמה וחמישים שערי בינה , כי כך ראיתי כתוב
בפיוט במחזור ליום הכיפורים ?**

Translation: What are the 32 paths of wisdom and the 50 gates of understanding. I found both terms in a poem that we recite on Yom Kippur?

**תשובה – לא יוכל בן אנוש לדעת דברים אלה על בורין , אך אכתוב לך תשובה קצרה מה
שכתב רבנו הגדול הרמב"ן ז"ל בספר דרשות שלו . ומה הם הל"ב נתיבות שאמר? עשרה
מאמרות שבהם נברא העולם , וכ"ב אותיות שעל ידי צירפם נברא הכל . כמו שאמרו יודע
היה בצלאל לצרף אותיות שבהם נבראו שמים וארץ , וכנגדם התורה נדרשת בל"ב מדות
והם הם הנתיבות .**

Translation: The average person should not be told the particulars of this matter but I will provide you with a short answer that is based on what the Ramban wrote in his collection of speeches. What are the 32 paths of wisdom? The ten times the word "Amar", was said, by which G-d created the world, and the twenty two letters of the Hebrew alphabet with which G-d created the world. As it is said, Bezalel, the architect of the Mibkan and all its furnishings, knew how to use the letters of the alphabet with which G-d created the world and corresponding to them are the 32 ways in which the Torah is interpreted. Those are the paths.